

Lag om rättegång i förvaltningsärenden

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § *Lagens syfte*

Denna lag innehåller bestämmelser om garantier för rättsskyddet och en rättvis rättegång vid rättegång i förvaltningsärenden.

2 § *Lagens tillämpningsområde*

Denna lag tillämpas på rättegången vid de allmänna förvaltningsdomstolarna, dvs. högsta förvaltningsdomstolen och de regionala förvaltningsdomstolarna, inbegripet Ålands förvaltningsdomstol.

Denna lag tillämpas också på rättegången i förvaltningsärenden vid försäkringsdomstolen, marknadsdomstolen och arbetsdomstolen.

Denna lag tillämpas också på de nämnder som inrättats för att behandla besvärärenden, i enlighet med vad som särskilt föreskrivs om detta.

Vad som i denna lag föreskrivs om förvaltningsdomstolarna tillämpas också på de domstolar och nämnder som avses i 2 och 3 mom.

3 § *Förhållande till annan lagstiftning*

Om det i någon annan lag finns bestämmelser som avviker från denna lag, ska dessa tillämpas i stället för denna lag.

4 § *Definitioner*

I denna lag avses med

1) *myndighet* statligt ämbetsverk och institut, myndighet i landskapet Åland, kommunal myndighet, självständig offentlighetsrättslig inrättning samt andra instanser som har hand om offentliga förvaltningsuppgifter,

2) *administrativ påföljd* disciplinstraff, förseelse- och tillsynsavgifter, skatteförhöjningar och andra påföljder av straffkaraktär som påförs av en myndighet eller förvaltningsdomstol,

3) *laga kraft* den bestående karaktären hos ett beslut som fattats av en myndighet eller förvaltningsdomstol, som innebär att beslutet inte kan överklagas genom ordinära rättsmedel på grund av att tiden för begäran om omprövning eller besvärstiden har löpt ut eller på grund av att omprövning inte får begäras eller beslutet inte får överklagas genom besvär.

5 §

Jäv

En domare som är jävig får inte behandla ett ärende vid förvaltningsdomstolen. Bestämmelserna om domarjäv tillämpas också på domstolens övriga ledamöter, föredragande, protokollförare och dem som annars deltar i behandlingen av ett ärende.

I fråga om förvaltningsdomstolens domförhet i ärenden om domarjäv gäller vad som föreskrivs om domförhet i huvudsaken. Förvaltningsdomstolen kan dock avgöra en jävsinvändning också om minst en lagfaren ledamot ingår i sammansättningen.

I fråga om jäv samt framställande och behandling av jävsinvändningar vid förvaltningsdomstolen gäller i övrigt vad som föreskrivs om domarjäv i 13 kap. i rättegångsbalken.

2 kap.

Besvär över ett förvaltningsbeslut

1 §

Förvaltningsbeslutets överklagbarhet

Ett beslut genom vilket en myndighet har avgjort eller avvisat ett förvaltningsärende får överklagas genom besvär.

Ett beslut som endast gäller förberedelse eller verkställande av ett ärende får inte överklagas genom besvär. Ett internt förordnande inom förvaltningen som gäller utförandet av ett uppdrag eller vidtagandet av någon annan åtgärd får inte heller överklagas genom besvär.

2 §

Rätt att anföra besvär över förvaltningsbeslut

Ett förvaltningsbeslut får överklagas genom besvär av den som beslutet avser eller av den vars rättigheter, intressen eller skyldigheter beslutet direkt påverkar och av den om vars besvärsrätt det föreskrivs särskilt i lag. En myndighet får överklaga ett förvaltningsbeslut genom besvär också om det är behövligt på grund av det allmänna intresse som myndigheten ska bevaka.

Endast den som har begärt omprövning får genom besvär överklaga ett beslut som fattats med anledning av en omprövningsbegäran. Om ett förvaltningsbeslut har ändrats eller upphävts vid omprövningen, får det beslut som fattats med anledning av en omprövningsbegäran överklagas genom besvär också av den som enligt 1 mom. eller enligt någon annan lag har besvärsrätt i ärendet.

3 §

Besvärsvägen i samband med förvaltningsbeslut

Besvär över en myndighets beslut anförs hos den regionala förvaltningsdomstolen. Besvär över beslut som fattats vid statsrådets plenum anförs emellertid hos högsta förvaltningsdomstolen. I fråga om anförande av besvär hos andra förvaltningsdomstolar gäller vad som föreskrivs särskilt.

Besvär över beslut i underställningsärenden anförs hos samma domstol eller myndighet som beslutet ska underställas.

4 §

Besvär över beslut av kommunala myndigheter, myndigheter i landskapet Åland och kyrkliga myndigheter

Bestämmelser om besvär över en kommunal myndighets beslut finns i kommunallagen (410/2015).

Bestämmelser om besvär över beslut av myndigheter i landskapet Åland finns förutom i denna lag i självstyrelselagen för Åland (1144/1991).

Bestämmelser om besvär över beslut av en myndighet inom den evangelisk-lutherska kyrkan samt dess församlingar och kyrkliga samfälligheter finns i kyrkolagen (1054/1993). Bestämmelser om besvär över beslut av en myndighet inom det ortodoxa kyrkosamfundet och dess församlingar finns i lagen om ortodoxa kyrkan (985/2006).

5 §

Behörig regional förvaltningsdomstol

Den regionala förvaltningsdomstol är behörig inom vars domkrets den myndighet som fattat förvaltningsbeslutet har sitt verksamhetsområde.

Om verksamhetsområdet för den myndighet som fattat beslutet hör till flera än en domkrets, är den regionala förvaltningsdomstol behörig inom vars domkrets myndigheten har sitt huvudsakliga verksamhetsställe. Om denna grund inte kan tillämpas, är den regionala förvaltningsdomstol behörig inom vars domkrets beslutet har fattats.

Om verksamhetsområdet för den myndighet som fattat beslutet är hela landet, är den regionala förvaltningsdomstol behörig inom vars domkrets ändringssökanden har sin hemort. Om beslutet gäller en fastighet eller ett område är dock den regionala förvaltningsdomstol behörig inom vars domkrets huvuddelen av fastigheten eller området finns.

Om ett beslut av en i 3 mom. avsedd myndighet gäller flera fastigheter eller områden som finns inom olika regionala förvaltningsdomstolars domkretsar, eller gäller flera personer eller sammanslutningar vars hemorter finns inom olika regionala förvaltningsdomstolars domkretsar, är den regionala förvaltningsdomstol behörig inom vars domkrets myndighetens huvudsakliga verksamhetsställe finns. Om denna grund inte kan tillämpas, är den regionala förvaltningsdomstol behörig inom vars domkrets beslutet har fattats.

Om det inte finns någon regional förvaltningsdomstol som med stöd av 1–4 mom. är behörig i ärendet, ska Helsingfors förvaltningsdomstol vara den behöriga regionala förvaltningsdomstolen.

6 §

Sammanläggning av ärenden till helheter vid den regionala förvaltningsdomstolen

Utöver vad som föreskrivs i 5 § är den regionala förvaltningsdomstolen behörig att behandla ärenden som hör till samma helhet som ett annat ärende som har inletts vid den förvaltningsdomstolen. Detta förutsätter att

- 1) den regionala förvaltningsdomstolen är materiellt behörig att behandla ärenden av detta slag,
- 2) en gemensam behandling av ärendena av något särskilt skäl är behövlig, och
- 3) en gemensam behandling av ärendena inte orsakar de delaktiga i rättegången oskälig olägenhet.

Den regionala förvaltningsdomstolen får överföra ett ärende som hör till dess behörighet till en sådan regional förvaltningsdomstol som avses i 1 mom. Innan ärendet överförs ska de delaktiga i rättegången höras.

Ett beslut om överföring får inte överklagas genom besvär.

7 §

Grundbesvär

På grundbesvär tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om besvär, om inte något annat föreskrivs särskilt i lag.

3 kap.

Anförande av besvär

1 §

Anförande av besvär och besvärstid

Besvär får anföras på den grunden att beslutet strider mot lag.

Besvär ska anföras skriftligen inom 30 dagar från delfåendet av beslutet.

Bestämmelser om hur besvär ska anföras finns dessutom i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003). Bestämmelser om beräkandet av tidsfrister finns i lagen om beräkning av laga tid (150/1930).

2 §

Inlämnande av besvär

Besvären ska inom besvärstiden lämnas till den förvaltningsdomstol som är behörig, om det inte särskilt föreskrivs att besvären ska lämnas till en myndighet. Om besvären har inkommit till den

behöriga domstolen inom besvärstiden, lämnas besvären dock inte utan prövning på den grunden att de enligt lag borde ha lämnats till en myndighet.

En person som är intagen i en sluten anstalt kan inom besvärstiden även lämna besvären till den person i anstalten som förordnats att sköta denna uppgift. Denna person ska utan dröjsmål sända besvären till den behöriga domstolen eller myndigheten.

3 §

Innehållet i besvärsskriften

Besvärsskriften ska innehålla uppgifter om

- 1) det beslut som överklagas (*det överklagade beslutet*),
- 2) till vilka delar beslutet överklagas och vilka ändringar som yrkas i beslutet (*yrkandena*),
- 3) motivering för yrkandena,
- 4) vad besvärsrätten grundar sig på om det överklagade beslutet inte riktar sig mot ändringssökanden.

När besvär anförs över beslut som fattats med anledning av en begäran om omprövning får den som framställde begäran om omprövning lägga fram ny motivering för sina yrkanden.

Ändringssökanden får framställa ett nytt yrkande endast om det grundar sig på förändrade förhållanden eller på en omständighet som ändringssökanden fått kännedom om efter utgången av tidsfristen för begäran om omprövning.

4 §

Bilagor till besvären

Till besvärsskriften ska fogas

- 1) det överklagade beslutet,
- 2) en utredning om när ändringssökanden har fått del av beslutet eller annan utredning om när besvärstiden börjat löpa,
- 3) de dokument som ändringssökanden åberopar som stöd för yrkandet.

5 §

Ändringssökandens kontaktuppgifter

Ändringssökandens namn och kontaktuppgifter ska uppges i besvärsskriften. Om talan förs av ändringssökandens lagliga företrädare eller ombud, ska också dennes kontaktuppgifter uppges. I besvärsskriften ska den kontaktinformation som rättegångshandlingarna kan skickas till (*processadress*) specificeras.

Medan besvären är under behandling ska förvaltningsdomstolen utan dröjsmål underrättas om ändringar i kontaktuppgifterna.

6 §

Verkan av en felaktig besvärshanvisning

Om besvär har anförts genom ett oriktigt förfarande på grund av att besvärshanvisningen saknats eller varit felaktig, lämnas besvären inte på denna grund utan prövning.

Om besvären på grund av att besvärshanvisningen saknats eller varit felaktig har lämnats till fel förvaltningsdomstol eller myndighet, ska denna förvaltningsdomstol eller myndighet överföra besvären till den behöriga domstolen eller myndigheten. Ändringssökanden ska informeras om överföringen.

7 §

Överföring av ett ärende

Om besvären av misstag har lämnats till en förvaltningsdomstol som inte är behörig att behandla ärendet, kan domstolen överföra ärendet till den behöriga förvaltningsdomstolen eller myndigheten. Domstolen kan fatta ett särskilt beslut om överföringen. Ändringssökanden ska dock alltid underrättas om överföringen.

Överföringen förlänger inte besvärstiden.

4 kap.

Andra förvaltningsprocessuella ärenden

1 §

Inledande av andra förvaltningsprocessuella ärenden

Andra ärenden som behandlas i förvaltningsprocessen än besvär eller extraordinärt ändringssökande (*andra förvaltningsprocessuella ärenden*), inleds vid förvaltningsdomstolen genom en skrivelse som ska innehålla uppgifter om

- 1) yrkandet och motiveringen för det,
- 2) uppgifter om den myndighet, person, sammanslutning eller aktör yrkandet riktas mot.

De handlingar som åberopas som stöd för yrkandet ska fogas till skrivelsen.

2 §

Förvaltningstvistemål

Den regionala förvaltningsdomstolen behandlar som förvaltningstvistemål sådana tvister

- 1) som enligt lag ska avgöras som förvaltningstvistemål,
- 2) som gäller offentligrättslig betalningsskyldighet,

3) som gäller något annat intresse eller någon annan rättighet eller skyldighet som grundar sig på ett offentlighetsrättsligt rättsförhållande.

Ett ärende behandlas dock inte som ett förvaltningstvistemål, om en myndighet är behörig att avgöra ärendet genom sitt förvaltningsbeslut eller ärendet kan eller har kunnat avgöras genom ett beslut med anledning av grundbesvär.

3 §

Tid inom vilken förvaltningstvistemål ska inledas

En ansökan som gäller en förvaltningstvist ska lämnas till den behöriga regionala förvaltningsdomstolen inom fem år från det ärendet blev stridigt. En ansökan som gäller offentlighetsrättslig betalningsskyldighet ska dock lämnas till den regionala förvaltningsdomstolen inom fem år från ingången av året efter det under vilket betalning har krävts eller grunden för betalningsskyldigheten har uppkommit.

4 §

Behörig regional förvaltningsdomstol i förvaltningstvistemål

Ett förvaltningstvistemål ska behandlas vid den regionala förvaltningsdomstol inom vars domkrets den person eller sammanslutning yrkandet riktas mot har sin hemort. Ett yrkande som riktas mot en juridisk person eller en enskild näringsidkare kan dock också behandlas vid den regionala förvaltningsdomstol inom vars domkrets den juridiska personen eller näringsidkaren har sitt verksamhetsställe.

Ett yrkande som riktas mot staten, kommunen eller någon annan offentlighetsrättslig juridisk person behandlas dock vid den regionala förvaltningsdomstol inom vars domkrets den som framställt yrkandet har sin hemort. Ett yrkande som riktas mot en offentlighetsrättslig juridisk person kan behandlas också vid den regionala förvaltningsdomstol inom vars domkrets den myndighet som för denna juridiska persons talan har sin hemort eller sitt verksamhetsställe.

Om det med stöd av 1 eller 2 mom. inte finns någon behörig regional förvaltningsdomstol i ett förvaltningstvistemål, ska ärendet behandlas vid Helsingfors förvaltningsdomstol.

5 §

Tillämpning av bestämmelserna om besvär

På andra förvaltningsprocessuella ärenden tillämpas i övrigt vad som i denna lag föreskrivs om besvär.

5 kap. **Rätt att föra talan och anlitan­de av biträde eller ombud**

1 §

Rätt att föra talan

Var och en har rätt att föra talan i sitt eget ärende, om inte något annat föreskrivs i lag.

2 §

En omyndig persons rätt att föra talan

En omyndig persons talan förs av den omyndiges intressebevakare, vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare, om inte något annat föreskrivs i lag.

En omyndig person har dock rätt att ensam föra sin talan i ett ärende som gäller sådan inkomst eller förmögenhet som han eller hon har rätt att förfoga över. En omyndig person som har fyllt 18 år för själv ensam sin talan i ett ärende som gäller hans eller hennes person, om han eller hon kan förstå sakens betydelse. En minderårig person som har fyllt 15 år och hans eller hennes vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare har rätt att var för sig föra talan i ett ärende som gäller den minderåriges person eller personliga intresse eller rättighet.

3 §

Intressebevakarens rätt att föra talan

En intressebevakare som har förordnats för en myndig person ska vid sidan av huvudmannen självständigt föra talan i ärenden som hör till intressebevakarens uppdrag. När intressebevakaren och huvudmannen är av olika åsikt blir huvudmannens ståndpunkt avgörande, om han eller hon kan förstå sakens betydelse.

Om huvudmannens handlingsbehörighet har begränsats på ett annat sätt än genom omyndigförklaring ska intressebevakaren ensam föra huvudmannens talan i ärenden som huvudmannen inte har rätt att besluta om. Intressebevakaren och huvudmannen för dock gemensamt talan i ärenden som de ska besluta om tillsammans.

4 §

Hörande av huvudmannen och intressebevakaren eller vårdnadshavaren

Är hörande behövligt med hänsyn till huvudmannens intresse eller för att saken ska kunna utredas ska

- 1) när en intressebevakare, vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare för talan huvudmannen höras,
- 2) när huvudmannen för talan intressebevakaren, vårdnadshavaren eller någon annan laglig företrädare höras.

5 §

Förordnande av en intressebevakare för rättegången

Förvaltningsdomstolen kan under en anhängig rättegång förordna en intressebevakare för en part för rättegången, om parten på grund av försvagat hälsotillstånd eller av någon annan särskild orsak är oförmögen att bevaka sina intressen.

Domstolen ska förordna en intressebevakare för rättegången, om partens intressebevakare är jävig eller av någon annan orsak är förhindrad att föra talan i ärendet.

Intressebevakarens förordnande gäller tills ärendet har avgjorts genom ett laga kraft vunnet beslut, om inte domstolen bestämmer något annat. På intressebevakare tillämpas vad som föreskrivs i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999).

6 §

Partssuccession

Om en part dör under rättegången, träder partens rättsinnehavare i stället för parten, om inte något annat följer av ärendets art.

Om rättegången gäller äganderätt eller någon annan rättighet och denna rättighet under rättegången övergår till någon annan, träder den nya rättsinnehavaren i den ursprungliga rättsinnehavarens ställe, om inte något annat följer av särskilda skäl. Detsamma gäller situationer där partsställningen hör samman med äganderätten eller någon annan rättighet.

7 §

Intervenienter

Om rättegången berör också någon annan persons än en ändringssökandes rättigheter, intressen eller skyldigheter, kan förvaltningsdomstolen på denna persons begäran tillåta att denne deltar i rättegången som intervenient. Domstolen ska höra de delaktiga i rättegången med anledning av begäran.

En intervenient får endast framställa yrkanden som inte står i strid med ändringssökandens yrkanden och överklaga beslutet endast jämsides med ändringssökanden.

8 §

Ombud och biträden

En delaktig i rättegången får anlita ombud eller biträde. Ombudet eller biträdet ska vara advokat, offentligt rättsbiträde eller ett sådant rättegångsbiträde med tillstånd som avses i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd (715/2011). Ombudet eller biträdet kan också vara någon annan

redbar myndig person, som är lämplig och skickad för uppdraget, som inte är försatt i konkurs och vars handlingsbehörighet inte har begränsats.

En domare eller föredragande vid förvaltningsdomstolen får inte uppträda som ombud eller biträde, om inte saken gäller honom eller henne eller någon av hans eller hennes i 13 kap. 3 § i rättegångsbalken avsedda närstående eller en sak som han eller hon eller hans eller hennes ovan avsedda närstående har del i. En tjänsteman får inte vara ombud eller biträde om detta strider mot hans eller hennes tjänsteplikt.

Den som står i ett i 13 kap. 3 § i rättegångsbalken avsett förhållande till den domare eller föredragande som behandlar ärendet får inte heller uppträda som ombud eller biträde. Detsamma gäller den som har deltagit i ärendets behandling vid en domstol eller myndighet eller där har uppträtt som ombud eller biträde för motparten.

Om ett ombud eller biträde är olämpligt för sitt uppdrag, kan domstolen förbjuda honom eller henne att uppträda som ombud eller biträde i ett visst ärende. Huvudmannen ska underrättas om förbudet och ges tillfälle att skaffa sig ett nytt ombud eller biträde. Domstolen kan också, om det finns skäl till detta, förvägra ett ombud eller biträde rätten att under högst tre år verka som ombud eller biträde vid den domstolen. Om beslutet gäller en advokat, ett offentligt rättsbiträde eller ett rättegångsbiträde med tillstånd, ska domstolen delge sitt beslut den tillsynsnämnd som avses i 6 a § 1 mom. i lagen om advokater (496/1958). Om en advokat, ett offentligt rättsbiträde eller ett rättegångsbiträde med tillstånd i övrigt handlar i strid med sina skyldigheter, kan domstolen anmäla förfarandet för behandling i tillsynsnämnden.

9 §

Fullmakt för ett ombud

Ett ombud ska visa upp en fullmakt.

Bestämmer inte förvaltningsdomstolen något annat, behöver en fullmakt dock inte visas upp, om

- 1) huvudmannen muntligen har befullmäktigat ombudet vid förvaltningsdomstolen,
- 2) samma person har uppträtt som ombud vid en tidigare behandlingsfas,
- 3) ombudet är advokat, offentligt rättsbiträde eller ett sådant rättegångsbiträde med tillstånd som avses i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd.

Om fullmakt saknas trots skyldigheten att visa upp en sådan, ska domstolen ge ombudet tillfälle att visa upp den. Detta hindrar dock inte att behandlingen fortgår.

Ett ombud får inte utan huvudmannens samtycke överföra en fullmakt som har utställts på en viss person till någon annan.

10 §

Tystnadsplikt för ombud och biträden

Ett ombud eller biträde får inte utan tillstånd av huvudmannen röja eller för sin egen eller någon annans vinning eller för att skada någon annan utnyttja sådan förtrolig information som han eller hon fått kännedom om för skötseln av sitt uppdrag.

Detsamma gäller tolkar och översättare som anlitas vid behandlingen av ärendet samt sådana personer som deltar i skötseln av huvudmannens ärende.

Den som bryter mot tystnadsplikten döms till straff enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen (1889/39), om inte gärningen är straffbar enligt 40 kap. 5 § i strafflagen eller strängare straff föreskrivs för gärningen någon annanstans i lag.

6 kap.

Behandling och utredning av ärenden

1 §

Processledningen

Förvaltningsdomstolen ska sörja för processledningen.

2 §

Behandlingssätt

Vid förvaltningsdomstolen behandlas ärendet skriftligen, på grundval av besvären samt det överklagade beslutet och övrigt rättegångsmaterial.

Muntlig förberedelse, muntlig förhandling, syn eller inspektion kan också ordnas i ärendet.

3 §

Utredande av ärendet

Förvaltningsdomstolen ska se till att ärendet blir utrett. Förvaltningsdomstolen ska vid behov för en part eller för den myndighet som har fattat beslutet ange den tilläggsutredning som ska läggas fram i ärendet.

Förvaltningsdomstolen ska på eget initiativ skaffa utredning i sådan omfattning som en opartisk och rättvis behandling av ärendet samt ärendets art kräver.

En part och den myndighet som har fattat beslutet ska sanningsenligt lägga fram en utredning om motiveringen för sina yrkanden. De delaktiga i rättegången ska medverka till utredandet av ärendet

på det sätt som ärendets rättsliga natur kräver. Myndigheten ska vid rättegången på ett objektivt sätt beakta både allmänna och enskilda intressen.

4 §

Skyldighet att lägga fram utredning

Var och en är skyldig att infinna sig i domstolen för att höras samt att tillåta förrättande av syn eller lägga fram sådana föremål eller handlingar som avses i 42 § för domstolen, om inte något annat föreskrivs i lag.

Om en person är skyldig att vägra vittna i domstolen eller har rätt till det, kan han eller hon emellertid inte åläggas att lägga fram en handling eller ett föremål eller att tillåta förrättande av syn eller inspektion för att lägga fram utredning om en omständighet som omfattas av tystnadsplikt eller tystnadsrätt.

5 §

Rätt att lägga fram utredning

En part och den myndighet som har fattat beslutet har rätt att lägga fram all den utredning parten eller myndigheten önskar för förvaltningsdomstolen.

Domstolen kan lämna sådant material som uppenbart inte hänför sig till det aktuella ärendet utan avseende.

6 §

Komplettering av besvär och andra skrivelser

Om besvär eller andra skrivelser som getts in till förvaltningsdomstolen är bristfälliga, ska förvaltningsdomstolen ge den som uppgjort en skrivelse tillfälle att komplettera den inom en skälig tid, om inte kompletteringen är onödig med tanke på behandlingen av ärendet. I begäran om komplettering ska det samtidigt anges vilka punkter i skrivelsen som är bristfälliga.

7 §

Framställande av nya yrkanden

Efter att besvärstiden löpt ut får nya yrkanden framställas endast om de grundar sig på förändringar i förhållandena eller på omständigheter som ändringssökanden fått kännedom om först efter det att besvärstiden löpt ut.

En part får dock under rättegången begära att verkställigheten ska förbjudas eller avbrytas eller att muntlig förhandling ska ordnas, yrka på ersättning för rättegångskostnader eller framställa andra byrkanden som hänför sig till rättegången.

8 §

Utlåtande av den myndighet som fattat beslutet

Den myndighet som har fattat beslutet ska på begäran av förvaltningsdomstolen ge sin redogörelse för ärendet, bemöta de yrkanden som en delaktig i rättegången framställt och motiveringarna för yrkandena och yttra sig om den utredning som lagts fram.

Myndigheten ska på begäran av förvaltningsdomstolen till domstolen lämna de handlingar som beslutet grundat sig på och annan behövlig utredning.

Förpliktelsen kan förenas med vite.

9 §

Hörande av andra myndigheter och sakkunniga

Förvaltningsdomstolen kan på eget initiativ begära ett utlåtande om en fråga som kräver särskild sakkunskap av någon annan myndighet än den som fattat beslutet eller av en enskild sakkunnig. Domstolen kan också höra myndigheten eller den sakkunniga vid en muntlig förhandling. Domstolen kan också begära ett utlåtande av en sakkunnig som en delaktig i rättegången utser och vars hörande förvaltningsdomstolen anser vara behövligt.

En sakkunnig ska vara känd för redbarhet och skicklighet inom sitt område. Den som står i ett sådant förhållande till ärendet eller till en part att hans eller hennes opartiskhet äventyras får inte vara sakkunnig.

10 §

Hörande av parterna

Innan ärendet avgörs ska parterna ges tillfälle att framföra sin uppfattning om de yrkanden som de övriga delaktiga i rättegången har lagt fram samt om det övriga rättegångsmaterialet.

Ett ärende får avgöras utan att en part ges tillfälle att bli hörd, om besvären omedelbart lämnas utan prövning eller är uppenbart ogrundade eller om hörande inte krävs för att trygga en rättvis rättegång.

Det som föreskrivs i 1 och 2 mom. gäller också en myndighet som anfört besvär.

Bestämmelser om begränsningarna av parternas rätt att ta del av rättegångshandlingar som inte är offentliga finns i 9 § i lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar (381/2007).

11 §

Tidsfrist för utredningen

Förvaltningsdomstolen ska sätta ut en med hänsyn till ärendets art skälig tidsfrist, inom vilken ett bemötande eller någon annan utredning som domstolen begärt ska lämnas in.

Domstolen kan avgöra ärendet efter tidsfristen även om att den begärda utredningen inte har lämnats in.

Domstolen ska när den sätter ut tidsfristen meddela att ärendet kan avgöras efter tidsfristen även om den begärda utredningen inte har lämnats in till domstolen.

12 §

Begränsning av utredningen

När förvaltningsdomstolen anser att ett ärende blivit utrett, får den sätta ut en med hänsyn till ärendets art skälig tidsfrist inom vilken de delaktiga i rättegången ska lämna in eventuellt tilläggsmaterial i ärendet. Om en part ger in tilläggsmaterial efter tidsfristens utgång, kan förvaltningsdomstolen lämna det utan avseende.

13 §

Muntlig förberedelse

Förvaltningsdomstolen kan ordna muntlig förberedelse för att utreda vilka omständigheter de delaktiga i rättegången är oeniga om i ärendet samt vilken utredning som kan läggas fram som stöd för yrkandena. Vid den muntliga förberedelsen hörs inte vittnen eller sakkunniga och där tas inte heller emot någon annan utredning om fakta i ärendet.

Enbart ombudet kan kallas till den muntliga förberedelsen, om inte domstolen anser det vara behövligt att parten är närvarande personligen.

Över den muntliga förberedelsen upprättas ett protokoll där ärendet och de uppgifter som behövs för att ärendet ska kunna individualiseras samt de personer som deltagit i behandlingen antecknas.

14 §

Syn

Förvaltningsdomstolen kan förrätta syn för att utreda ärendet. Vid syneförrättningen görs iakttagelser av fastigheter, landskap, konstruktioner och andra sådana objekt som inte utan

olägenhet kan hämtas till domstolen.

Syn får dock förrättas i utrymmen som används för boende av permanent natur endast om det är nödvändigt för att ärendet ska kunna utredas.

Förvaltningsdomstolen ska kalla parterna och den myndighet som fattat beslutet till synen. Över syneförrättningen upprättas ett protokoll i vilket antecknas uppgifter som behövs för att individualisera ärendet, vilka personer som varit närvarande samt en redogörelse för syneförrättningens förlopp. Syneobjektet ska fotograferas eller filmas, om det inte är onödigt.

Domstolen har rätt att få handräckning av polisen för att säkerställa förrättandet av syn.

På syneförrättningar tillämpas dessutom vad som i 7 kap. 6 § föreskrivs om kallande av delaktiga i rättegången till en muntlig förhandling och vad som föreskrivs i 17 kap. 38 § 2 mom. i rättegångsbalken.

15 §

Inspektion

Förvaltningsdomstolen kan i stället för en syn förrätta en inspektion på platsen för att konstatera fakta.

Parterna och den myndighet som fattat beslutet ska på förhand underrättas om inspektionen.

Över inspektionen upprättas ett protokoll i vilket antecknas uppgifter som behövs för att individualisera ärendet, vilka personer som varit närvarande samt en redogörelse för inspektionens förlopp. Föremålet för inspektionen ska fotograferas eller filmas, om det inte är onödigt.

16 §

Förvaltningsdomstolens rätt att få uppgifter

Förvaltningsdomstolen har oberoende av sekretessbestämmelserna rätt att på begäran få alla sådana uppgifter och handlingar av en myndighet och av en annan domstol som är nödvändiga för att ett ärende ska kunna avgöras. Domstolen kan förordna att myndigheten ska framlägga behövlig utredning. Förordnandet kan förenas med vite.

17 §

Framläggande av handlingar och föremål

Domstolen kan förordna att någon annan än en myndighet till domstolen ska lämna in eller för domstolen lägga fram handlingar eller föremål som den förfogar över, om handlingarna eller föremålen kan antas ha betydelse som bevis i ärendet. Förordnandet kan förenas med vite.

I fråga om inlämnande av handlingar och föremål och framläggande av dem för domstolen gäller i övrigt vad som i 17 kap. 39 och 40 § 2 mom. i rättegångsbalken föreskrivs om skriftliga bevis och om hämtande av föremål till domstolen.

18 §

Tolkning och översättning

Förvaltningsdomstolen ska sörja för tolkning och översättning om en person inte behärskar det språk som enligt språklagen (423/2003) ska användas vid domstolen eller om personen inte kan göra sig förstådd på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning och

- 1) den myndighet som har behandlat ärendet vid en tidigare behandlingsfas har varit skyldig att ordna tolkning eller översättning med stöd av 26 § 1 mom. i förvaltningslagen eller någon annan bestämmelse,
- 2) domstolen avgör ett förvaltningstvistemål eller ett ansökningsärende som första instans och ärendets har inletts av en myndighet, eller
- 3) denna person ska höras muntligen.

Domstolen kan av särskilda skäl ordna tolkning och översättning också i andra situationer än de som avses i 1 mom.

En person som står i ett sådant förhållande till en part eller till ärendet att hans eller hennes tillförlitlighet till följd av detta kan äventyras får inte vara tolk eller översättare vid rättegången.

Bestämmelser om rätten för den som använder finska eller svenska att få sådan tolkning och översättning som ordnas av en myndighet finns i språklagen. Bestämmelser om samernas rätt att använda sitt eget språk finns i samiska språklagen (1086/2003). Förvaltningsdomstolen ska också se till att medborgare i de övriga nordiska länderna får behövlig tolk- och översättningshjälp i ärenden som behandlas vid domstolen enligt vad som bestäms i konventionen mellan Finland, Island, Norge, Sverige och Danmark om nordiska medborgares rätt att använda sitt eget språk i annat nordiskt land (FördrS 11/1987).

19 §

Laga hinder

Laga hinder har den som på grund av sjukdom eller avbrott i den allmänna samfärdseln eller av någon annan därmed jämförbar orsak är förhindrad att iaktta en tidsfrist som satts ut av förvaltningsdomstolen.

Om en part på grund av laga hinder inte kan infinna sig för att bli hörd eller iaktta en tidsfrist som satts ut av förvaltningsdomstolen, ska domstolen skjuta upp ärendets behandling och sätta ut en ny tidsfrist.

Om en parts rättegångsombud har laga hinder och det inte har varit möjligt att i tid få ett annat ombud i hans eller hennes ställe, anses underlåtenhet att iaktta den av domstolen satta tidsfristen bero på laga hinder.

20 §

Tryggande av ordningen vid rättegången

Förvaltningsdomstolen ska svara för ordningen vid rättegången. Den som stör ärendets behandling kan avlägnas från rättegångsförhandlingen.

Domstolen kan döma personen att betala en rättegångsbot på högst 1 000 euro. En rättegångsbot kan dömas ut om en person inte följer ordförandens instruktioner vid rättegångsförhandlingen, om han eller hon talar på ett sätt som kränker domstolens anseende eller annars uppträder störande eller olämpligt.

En i 2 mom. avsedd rättegångsbot kan också dömas ut på grundval av att motsvarande skriftligt material lämnas in, om materialet [trots domstolens varning] kränker domstolens anseende eller annars är olämpligt.

Om en person har avlägnats från rättegångsförhandlingen ska domstolen pröva huruvida behandlingen av ärendet trots det kan fortsätta.

21 §

Uppskattning av ärendets behandlingstid

Förvaltningsdomstolen ska på begäran ge en uppskattning av ärendets behandlingstid.

22 §

Tillämpning av viteslagen

På föreläggande och utdömande av vite för att trygga rättegången tillämpas vad som föreskrivs i 2 kap. i viteslagen (1113/1990).

7 kap. Muntlig förhandling

1 §

Ordnande av muntlig förhandling

Förvaltningsdomstolen ska ordna muntlig förhandling om domstolen anser det vara behövt eller en enskild part framställer ett yrkande om det. Vid muntlig förhandling kan en part, den myndighet som fattat beslutet, vittnen och sakkunniga höras samt annan utredning tas emot.

Vad som föreskrivs i 1 mom. ska inte tillämpas, om partsställningen för den som yrkat muntlig förhandling baserar sig på medlemskap i en kommun eller någon annan sammanslutning.

Domstolen får trots en parts yrkande avstå från att ordna muntlig förhandling om

- 1) den framlagda utredningen även annars kan bedömas på ett sätt som inte lämnar något rimligt tvivel om dess riktighet,
- 2) det är möjligt att utreda fakta på något annat sätt,
- 3) muntlig förhandling redan har ordnats i samma ärende vid förvaltningsdomstolen, eller
- 4) det annars med beaktande av ärendets art och betydelse för parterna samt kraven på en rättvis rättegång är uppenbart onödigt att ordna muntlig förhandling.

Den som framställer ett yrkande om muntlig förhandling ska uppge varför muntlig förhandling behöver ordnas och vilken utredning han eller hon avser lägga fram vid den.

Om ett sakkunnigutlåtande eller en skriftlig vittnesberättelse av privat natur åberopas i ärendet, ska muntlig förhandling ordnas för hörande av den sakkunniga eller vittnet endast om det behövs för att ärendet ska kunna utredas.

2 §

Beslut om muntlig förhandling

Förvaltningsdomstolen beslutar om ett yrkande om muntlig förhandling i samband med huvudsaken eller genom ett interimistiskt beslut.

Om förvaltningsdomstolen inte på yrkande av en part ordnar muntlig förhandling, ska parterna underrättas om detta. Parterna ska samtidigt ges tillfälle att lägga fram skriftlig tilläggsutredning.

Ingen underrättelse behövs om besvären lämnas utan prövning eller omedelbart avslås eller om underrättelsen av någon annan motsvarande orsak är uppenbart onödig.

3 §

Begränsning av den muntliga förhandlingen

Förvaltningsdomstolen kan begränsa den muntliga förhandlingen så att den gäller endast en del av ärendet, så att endast parternas uppfattningar eller uppfattningen hos den myndighet som fattat beslutet utreds eller så att endast muntlig bevisning tas emot, eller på något annat motsvarande sätt.

4 §

Den muntliga förhandlingens förlopp

Vid den muntliga förhandlingen ska förvaltningsdomstolen

- 1) först presentera en sammanfattning av vad ärendet gäller,
- 2) höra parterna och den myndighet som fattat beslutet,
- 3) vid behov höra vittnen och sakkunniga samt ta emot annan utredning,
- 4) till sist höra de delaktiga i rättegången om de omständigheter som lagts fram vid förhandlingen.

5 §

Åberopande av vittnen

De delaktiga i rättegången åberopar sina vittnen. Förvaltningsdomstolen kan också åberopa vittnen på eget initiativ.

Domstolen kan sätta ut en tid inom vilken de delaktiga ska åberopa vittnen.

Domstolen beslutar om vilka personer som kallas som vittnen.

6 §

Kallande av delaktiga i rättegången

Förvaltningsdomstolen ska kalla de delaktiga i rättegången till en muntlig förhandling. Om den muntliga förhandlingen har begränsats på det sätt som avses i 3 §, behöver de parter vilkas närvaro är uppenbart onödig inte kallas.

Om den som kallas eller dennes lagliga företrädare uteblir från en muntlig förhandling, utgör detta inte hinder för att ärendet behandlas och avgörs.

En part eller partens lagliga företrädare kan kallas att personligen infinna sig vid den muntliga förhandlingen, om det behövs för att ärendet ska kunna utredas. Kallelsen kan förenas med vite.

Domstolen ska döma ut vitet och förelägga ett nytt högre vite, om parten eller partens lagliga företrädare inte iakttar den kallelse som avses i 2 eller 3 mom. och domstolen alltjämt anser det

påkallat att parten eller företrädaren personligen är närvarande. Vitet döms inte ut om ärendet behandlas och avgörs trots personens frånvaro eller frånvaron beror på laga hinder.

7 §

Kallande av andra som ska höras

Förvaltningsdomstolen beslutar om att kalla sakkunniga och vittnen till den muntliga förhandlingen. Dessutom fattar domstolen beslut om att kalla sådana andra personer och myndigheter vars hörande den anser vara behövligt.

Förvaltningsdomstolen ska se till att de som avses i 1 mom. blir kallade. Domstolen kan även berättiga en delaktig i rättegången att kalla en sakkunnig eller ett vittne.

Domstolen kan kalla ett vittne till en muntlig förhandling vid vite.

8 §

Kallelsens innehåll

Kallelsen till en muntlig förhandling ska innehålla behövliga uppgifter om det ärende som är under behandling och om de delaktiga i rättegången samt om när och var förhandlingen hålls. Kallelsen ska dessutom innehålla information om följderna av frånvaro och om att den kallade utan dröjsmål ska underrätta om laga hinder och om när sådant hinder upphör.

I kallelsen ska ett vittne och en sakkunnig också informeras om sin rätt att i förskott få ersättning för sina kostnader för resor och uppehälle samt om att han eller hon inte är skyldig att infinna sig vid förvaltningsdomstolen om förskottsersättningen inte på begäran har betalats.

8 a §

Andra bestämmelser om kallelse

I fråga om kallelsen iakttas i övrigt vad som i denna lag föreskrivs om delgivning. På kallelsen tillämpas också vad som i 17 kap. 42 § i rättegångsbalken föreskrivs om kallelser som delges utanför Finland.

9 §

Vittnesjäv

Som vittne får inte höras parter och inte heller andra personer vars rättigheter, intressen eller skyldigheter det ärende som är föremål för rättegången direkt gäller, och inte heller en sådan persons lagliga företrädare.

Som vittne får inte heller höras en person som vid samma rättegång för talan för och företräder en myndighet som är delaktig i rättegången.

På åberopande av vittne tillämpas också vad som föreskrivs i 17 kap. 31 och 32 § i rättegångsbalken.

10 §

Hörande av någon personligen

Även en person som med stöd av 9 § inte kan höras som vittne kan personligen höras vid en muntlig förhandling, om det behövs för att ärendet ska kunna utredas.

En person som inte kan höras som vittne på grund av att han eller hon står i en ställning som är jämförbar med en part kan vid vite kallas att höras av domstolen.

11 §

Hörande av omyndiga

En omyndig person kan höras vid en muntlig förhandling. I samband med hörandet får den omyndige inte ges sådan information som allvarligt kan äventyra hans eller hennes hälsa eller utveckling. En person som är yngre än 12 år kan dock höras i annat än i sitt eget ärende endast om hörandet är av väsentlig betydelse för att ärendet ska kunna utredas och det bedöms att hörandet inte medför betydande skada för honom eller henne. När en omyndig hörs personligen ska det i första hand genomföras så att endast en eller flera av förvaltningsdomstolens ledamöter utöver den omyndige är närvarande vid hörandet, om detta behövs för att skydda den omyndige eller för att hans eller hennes självständiga åsikt ska kunna klarläggas.

Om en omyndig hörs på det sätt som föreskrivs i 1 mom. utan att alla delaktiga i rättegången är närvarande ska parterna och den myndighet som är delaktig ges tillfälle att föreslå om vilka omständigheter den omyndige bör höras. Dessutom ska de delaktiga ges tillfälle att bekanta sig med det rättegångsmaterial som sammanställts eller upptagits vid hörandet och uttrycka sin åsikt om dess innehåll. Rätten till information kan dock begränsas om det är behövligt för att skydda den omyndige eller för att trygga något annat synnerligen viktigt intresse som berör den omyndige.

Domstolen kan vid behov för en omyndig som ska höras förordna en stödperson med uppgift att vara ett personligt stöd vid rättegången för den omyndige.

12 §

Vittnets tystnadsrätt

En parts nuvarande eller tidigare make eller nuvarande sambo, syskon, släkting i rätt upp- eller nedstigande led eller en person som har någon annan motsvarande nära relation till parten som kan jämföras med ett parförhållande eller släktskap får vägra vittna.

Om en person som avses i 1 mom. samtycker till att vittna, får samtycket inte återkallas, om inte något annat följer av bestämmelserna om sekretess eller tystnadsplikt i denna lag.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. får ett vittne vägra vittna till den del avläggandet av vittnesmål skulle röja

- 1) en affärs- eller yrkeshemlighet, om inte skäl som är synnerligen viktiga med beaktande av ärendets art, bevisningens betydelse för avgörandet av ärendet och följderna av att bevisningen inte läggs fram samt övriga omständigheter kräver att han eller hon vittnar,
- 2) en upplysning som avses i 16 § i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation (460/2003).

Bestämmelser om rätten att vägra vittna med åberopande av skydd mot självinkriminering finns i 16 §.

Ett sådant anonymt vittne som avses i 17 kap. 33 § i rättegångsbalken får vägra vittna till den del detta skulle kunna röja hans eller hennes identitet eller kontaktuppgifter.

En i 36 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009) avsedd person i vars ärende det gjorts en spärrmarkering får vägra vittna till den del detta skulle kunna röja hans eller hennes kontaktuppgifter.

13 §

Vittnets skyldighet att vägra vittna

Ingen får vittna om innehållet i förvaltningsdomstolens beslutsöverläggning.

Alla andra än ett sådant anonymt vittne som avses i 17 kap. 33 § i rättegångsbalken är skyldiga att vägra vittna till den del detta skulle kunna röja det anonyma vittnets identitet eller kontaktuppgifter.

Alla andra än en i 36 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009) avsedd person i vars ärende det gjorts en spärrmarkering är skyldiga att vägra vittna till den del detta skulle kunna röja denna persons kontaktuppgifter.

På skyldigheten att vägra vittna tillämpas dessutom vad som föreskrivs i 17 kap. 10 §, 11 § 3 mom., 12 § 3–5 mom., 13 § 1 och 3 mom., 15 § 1 mom. samt 16 § i rättegångsbalken.

En persons skyldighet att vägra vittna enligt 17 kap. 11 § 3 mom., 12 § 3—5 mom., 13 § 1 och 3 mom. samt 16 § i rättegångsbalken kvarstår även om personen i fråga inte längre befinner sig i den ställning där han eller hon fått vetskap om den omständighet vittnandet avser.

En person som har fått information som avses i 17 kap. 11 § 3 mom. eller 13 § 1 eller 3 mom. i rättegångsbalken när han eller hon var anställd hos eller annars biträdde den som avses i bestämmelsen i fråga har motsvarande skyldighet att vägra vittna som de som avses i de nämnda bestämmelserna. Personen kan dock åläggas att vittna under de förutsättningar som anges i 17 kap. 15 § 1 mom. i rättegångsbalken.

14 §

Inverkan av tystnadsplikt enligt någon annan lag på hörande av ett vittne

Ett vittne får höras om en omständighet som omfattas av i någon annan lag föreskriven tystnadsplikt endast om

- 1) hörandet är nödvändigt för att utreda ärendet, eller
- 2) den i vars intresse tystnadsplikten har föreskrivits samtycker till att vittnet vittnar.

Förvaltningsdomstolen får dock inte höra vittnet om en omständighet som omfattas av vittnets tystnadsplikt enligt 1 mom., om det finns särskilt vägande skäl att avstå från hörande på grund av ett synnerligen viktigt allmänt intresse eller ett barns bästa eller något annat synnerligen viktigt enskilt intresse, och avståendet inte äventyrar genomförandet av en rättvis rättegång.

15 §

Motivering av vittnets vägran

Om ett vittne vägrar vittna, ska han eller hon uppge grunden för sin vägran och vissa sannolika skäl för den.

Om en person dock vägrar vittna på en grund som avses i 12 § 5 mom., 13 § 2 och 3 mom. eller 16 § ska vägran godtas, om inte personen klart har misstagit sig beträffande innehållet i rätten eller skyldigheten att vägra vittna eller vägran annars är klart ogrundad.

16 §

Skydd mot självinkriminering

Var och en får vägra yppa en omständighet som skulle medföra risk för att han eller hon eller en person som är i en i 12 § 1 mom. avsedd relation till honom eller henne ställs under åtal eller påförs en administrativ påföljd eller som skulle bidra till att hans eller hennes skuld eller en persons skuld som står i nämnda förhållande till honom eller henne utreds.

17 §
Utnyttjandeförbud

Förvaltningsdomstolen får inte utnyttja utredning som inhämtats i strid med tystnadsplikten eller tystnadsrätten eller på något annat lagstridigt sätt.

Förvaltningsdomstolen får dock också utnyttja utredning som inhämtats på ett lagstridigt sätt, om inte utnyttjandet äventyrar genomförandet av en rättvis rättegång med beaktande av ärendets art, hur allvarlig den rättskränkning som hänför sig till sättet att inhämta utredningen var, hur sättet att inhämta utredningen påverkar dess tillförlitlighet, utredningens betydelse för avgörandet av ärendet och övriga omständigheter.

18 §
Hörande med hjälp av en teknisk metod för dataöverföring

Vid en muntlig förhandling kan ett vittne eller någon annan person höras med anlitande av videokonferens eller någon annan lämplig teknisk metod för dataöverföring.

De delaktiga i rättegången ska ges tillfälle att ställa frågor till den som blir hörd.

19 §
Protokoll över den muntliga förhandlingen

Över den muntliga förhandlingen upprättas ett protokoll där ärendet och de uppgifter som behövs för att ärendet ska kunna individualiseras samt vilka personer som varit närvarande antecknas. I protokollet antecknas också de yrkanden som framställts vid förhandlingen, de beslut som fattats där samt en redogörelse för förhandlingens förlopp.

20 §
Upptagningar

Förvaltningsdomstolen ska göra en ljudupptagning eller annan motsvarande upptagning av hörandet vid en muntlig förhandling.

Förvaltningsdomstolen ska dessutom göra en upptagning av hörandet när ett barn hörs i enlighet med 86 § i barnskyddslagen (417/2007) på annat sätt än vid en muntlig förhandling.

Om det inte är möjligt att göra en sådan upptagning, ska tillräckligt noggranna uppgifter om vad som framförts i ärendet antecknas i protokollet. En protokollförd muntlig utsaga ska genast läsas

upp och avgivarens yttrande om huruvida utsagan har blivit riktigt protokollförd ska antecknas i protokollet.

Upptagningen ska förvaras i minst sex månader efter det att ärendet har avgjorts. Om beslutet har överklagats genom besvär ska upptagningen emellertid förvaras tills ärendet har avgjorts genom ett laga kraft vunnet beslut.

21 §

Ersättning för bevisningskostnader

Ett vittne har rätt att få skälig ersättning för behövliga kostnader för resor och uppehålle samt för ekonomisk förlust.

Vittnen som förvaltningsdomstolen har kallat in på eget initiativ och vittnen som har åberopats av staten ska betalas ersättning av statens medel i enlighet med vad som särskilt föreskrivs om bevisningskostnader som ska betalas med statens medel. Ett vittne som åberopats av en part som fått rättshjälp har rätt att få ersättning av statens medel på det sätt som föreskrivs i rättshjälpslagen (257/2002).

Andra delaktiga i rättegången än de som avses i 2 mom. ska betala ersättning till de vittnen som de åberopat. Ett vittne kan dock av särskilda skäl betalas ersättning av statens medel om vittnesmålet varit nödvändigt för utredningen av ärendet.

Ett vittne som en enskild part har åberopat har rätt att i förskott få ersättning för resekostnader och uppehålle. På betalning av förskott tillämpas vad som föreskrivs i 17 kap. 65 § 3 och 4 mom. i rättegångsbalken.

22 §

Ersättning för övriga kostnader

Också en enskild part eller partens lagliga företrädare som vid vite ålagts att inställa sig inför rätta har rätt att för behövliga kostnader för resor och uppehålle samt för ekonomisk förlust få skälig ersättning av statens medel, om hans eller hennes närvaro har varit behövlig för att ärendet ska kunna utredas.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas på ersättning av kostnader också när någon annan än en delaktig i rättegången, ett vittne eller en sakkunnig vid vite har kallats för att bli hörd eller förpliktats att lämna in en handling eller ett föremål till förvaltningsdomstolen.

En sakkunnig som har utsetts av förvaltningsdomstolen ska av statens medel betalas ett skäligt arvode för arbete samt ersättning för behövliga kostnader. På arvode och ersättning som ska betalas till andra sakkunniga tillämpas vad som i 21 § 3 mom. föreskrivs om ersättning till vittnen.

En i 11 § 3 mom. avsedd stödperson har rätt att av statens medel få skälig ersättning för sina behövliga kostnader för resor och uppehälle samt för ekonomisk förlust.

Domstolen kan bestämma att den ersättning som avses i 1–4 mom. eller en del av den ska betalas i förskott.

På ersättning som betalas av statens medel tillämpas i övrigt vad som särskilt föreskrivs om bevisningskostnader som ska betalas med statens medel.

23 §

Andra bestämmelser om hörande av vittnen och sakkunniga

På muntligt hörande av vittnen och sakkunniga tillämpas dessutom vad som föreskrivs i 17 kap. 43–46, 50 och 51 § 1 och 2 mom. samt 62–64 § i rättegångsbalken.

8 kap.

Förvaltningsdomstolens beslutsfattande

1 §

Avgörande av mål och ärenden

Förvaltningsdomstolen ska i sitt beslut ge ett avgörande med anledning av de yrkanden som framförts. Förvaltningsdomstolen ska pröva alla omständigheter som kommit fram i ärendet och besluta vilka omständigheter avgörandet kan grundas på.

2 §

Förvaltningsdomstolens beslut

Förvaltningsdomstolens avgörande genom vilket behandlingen av ärendet avslutas är ett beslut.

Andra avgöranden än sådana genom vilka behandlingen av ärendet avslutas är interimistiska beslut.

3 §

Avgöranden i besvärärenden

Förvaltningsdomstolen kan godkänna eller avslå besvär eller lämna dem helt eller delvis utan prövning. I sitt beslut kan domstolen

1) vidmakthålla det överklagade beslutet,

- 2) upphäva det överklagade beslutet,
- 3) återförvisa ärendet för ny behandling,
- 4) ändra det överklagade beslutet, eller
- 5) överföra besvären till den behöriga myndigheten eller domstolen.

Med anledning av sådana besvär som avses i kommunallagen eller kyrkolagen kan domstolen inte ändra beslutet eller bestämma att ärendet ska behandlas på nytt, om inte något annat föreskrivs särskilt eller ett effektivt tillgodoseende av en parts rättsskydd kräver det.

Domstolen lämnar besvären utan prövning, om

- 1) det inte hör till domstolens behörighet att pröva besvären,
- 2) besvär inte får anföras över beslutet,
- 3) överklagande genom besvär har förbjudits i lag,
- 4) ändringssökanden saknar besvärsmätt,
- 5) besvären inte har anförts inom besvärstiden, eller
- 6) besvären är bristfälliga trots att ändringssökanden har getts tillfälle att komplettera dem.

Om besvären återkallas [eller om parten inte är i behov av rättsskydd], förfaller behandlingen av ärendet och domstolen avskriver ärendet.

4 §

Avgörande av andra förvaltningsprocessuella ärenden

När förvaltningsdomstolen behandlar andra förvaltningsprocessuella ärenden som avses i 4 kap. kan domstolen avslå eller godkänna ett yrkande eller lämna yrkandet helt eller delvis utan prövning.

När förvaltningsdomstolen godkänner en ansökan om förvaltningstvistemål kan domstolen

- 1) förplikta någon att göra en betalning som grundar sig på ett offentlighetsrättsligt rättsförhållande eller förvaltningsavtal eller att vidta någon annan åtgärd som grundar sig på ett sådant rättsförhållande, eller
- 2) fastställa ett intresse, en rättighet eller en skyldighet som grundar sig på ett offentlighetsrättsligt rättsförhållande eller ett förvaltningsavtal.

Förvaltningsdomstolen lämnar ett yrkande som framställts i ett annat förvaltningsprocessuellt ärende utan prövning om

- 1) behandlingen av ärendet inte hör till domstolens behörighet,
- 2) yrkandet inte kan behandlas som ett förvaltningsprocessuellt ärende,
- 3) en myndighet är behörig att avgöra ärendet genom sitt förvaltningsbeslut eller ärendet kan eller har kunnat avgöras genom ett beslut med anledning av grundbesvär,
- 4) ärendet har inletts av någon som saknar rätt till det, eller
- 5) yrkandet inte har framställts inom den föreskrivna tidsfristen.

Om yrkandet återkallas, förfaller behandlingen av ärendet och domstolen avskriver ärendet.

5 §
Omröstning

Om förvaltningsdomstolens ledamöter inte är eniga om avgörandet ska en omröstning genomföras. Ledamöterna röstar om avgörandet i ordningsföljd enligt tjänsteår, så att den yngsta ledamoten framför sin ståndpunkt först och ordföranden sist. Andra än lagfarna ledamöter framför sin ståndpunkt före de lagfarna ledamöterna. Om ärendet föredras av en domstolsledamot, ska denne dock framföra sin åsikt först.

Vid omröstningen vinner den åsikt som majoriteten av ledamöterna har omfattat. Vid lika röstetal vinner den åsikt som ordföranden har omfattat. I ett ärende som gäller en administrativ påföljd samt i fråga om beslut om utdömmande av vite eller någon annan särskild påföljd vinner dock vid lika röstetal den åsikt som är lindrigare för den mot vilken påföljden riktar sig.

I fråga om omröstning gäller i övrigt vad som föreskrivs i rättegångsbalken.

6 §
Beslutets innehåll

Beslutet ska innehålla

- 1) uppgifter om domstolens namn och beslutets datum,
- 2) uppgifter om de delaktiga i rättegången och det överklagade beslutet,
- 3) en redogörelse för ärendets tidigare behandlingsfaser, till den del det behövs,
- 4) en redogörelse för de delaktigas yrkanden och, till den del det behövs, motivering för yrkandena,
- 5) en redogörelse för den utredning som inkommit i ärendet, till den del det behövs,
- 6) avgörandet och dess skäl,
- 7) namnet på dem som deltagit i beslutsfattandet,
- 8) information om att en omröstning har genomförts, varvid vota ska fogas till beslutet,
- 9) information om att föredraganden har anmält avvikande åsikt, varvid den avvikande åsikten ska fogas till beslutet, samt
- 10) information om domstolsavgifterna.

Om förvaltningsdomstolens beslut inte får överklagas genom besvär, ska det i beslutet uppges vilken bestämmelse besvärsförbudet grundar sig på.

7 §
Dröjsmål vid behandlingen av en administrativ påföljd

Om behandlingen av ett ärende som gäller en sådan administrativ ekonomisk påföljd som avses i 1 kap. 4 § 2 punkten har fördröjts så att en parts rätt till rättegång inom en skälig tid har kränkts, kan förvaltningsdomstolen beakta dröjsmålet i sitt avgörande.

För att gottgöra dröjsmålet kan domstolen minska påföljdens belopp, lindra påföljden eller undanröja den helt och hållet.

8 §

Angivande av skäl för beslut

Förvaltningsdomstolen ska ange skälen för sitt beslut. Av skälen ska framgå de tillämpade bestämmelserna samt de omständigheter och utredningar som inverkat på avgörandet och de rättsliga slutledningar som avgörandet grundar sig på.

Skälen för interimistiska beslut kan anges genom att enbart de tillämpade bestämmelserna uppges, om inte ärendet på grund av sin natur kräver att skälen för beslutet anges på något annat sätt.

9 §

Fogande av en besväransvisning till domstolens beslut

Till förvaltningsdomstolens beslut ska fogas en besväransvisning, om beslutet får överklagas genom besvär.

I besväransvisningen ska anges

- 1) besvärstiden och hur den räknas,
- 2) den domstol hos vilken besvär får anföras över beslutet,
- 3) den domstol eller myndighet till vilken besvären ska lämnas, samt behövlig kontaktinformation, och
- 4) skyldigheten för ändringssökanden att uppge sin kontaktinformation samt ändringarna i den.

Besväransvisningen ska innehålla en redogörelse för bestämmelserna om innehållet i och bilagorna till besvären och om hur besvären ska lämnas in samt om de avgifter som tas ut för behandlingen av besvären.

Om besvärstillstånd behövs i ärendet, ska de grunder på vilka besvärstillstånd kan beviljas anges i besväransvisningen.

10 §

Korrigerings av besväransvisningen

Om ingen besväransvisning har getts eller det i förvaltningsdomstolens beslut felaktigt har uppgetts att beslutet inte får överklagas genom besvär, ska domstolen ge en lagenlig besväransvisning. Besvärstiden räknas då från den tidpunkt då besväransvisningen delgetts.

Om besväransvisningen är felaktig på något annat sätt än vad som avses i 1 mom., ska domstolen ge en ny besväransvisning om en sådan begärs inom den besvärstid som föreskrivs i lag eller anges i besväransvisningen. Besvärstiden räknas då från den tidpunkt då den nya besväransvisningen delgetts.

9 kap. Delgivning

1 §

Vanlig delgivning och bevislig delgivning

Förvaltningsdomstolens beslut, interimistiska beslut och andra handlingar delges per brev eller med ett elektroniskt meddelande genom användning av den processadress som delgivningens mottagare meddelat domstolen för detta ändamål (*vanlig delgivning*).

En delgivning ska dock verkställas bevisligen, om den gäller ett förpliktande beslut och tiden för sökande av ändring eller någon annan tidsfrist som påverkar mottagarens rätt börjar löpa från delfåendet av beslutet. Bevislig delgivning kan också användas, om det behövs av någon annan anledning för att trygga en parts rättigheter. Delgivningen ska också verkställas som bevislig, om den gäller verkställande av ett beslut eller något annat interimistiskt förordnande.

Ett ovan i 2 mom. avsett beslut kan delges en part också genom att beslutet genom vanlig delgivning sänds till den advokat, det offentliga rättsbiträde eller det rättegångsbiträde med tillstånd som avses i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd (715/2011) som parten använder.

Delgivningen verkställs som bevislig

- 1) genom att en handling sänds per brev till mottagaren tillsammans med ett mottagningsbevis som mottagaren ska returnera till domstolen inom utsatt tid,
- 2) genom att en handling översänds per brev till mottagaren mot ett mottagningsbevis,
- 3) genom att en handling överlämnas till mottagaren personligen,
- 4) genom bevislig elektronisk delgivning,
- 5) genom stämningssdelgivning eller mellanhandsdelgivning.

2 §

Muntlig delgivning

Under den tid rättegången pågår kan andra handlingar än beslut delges muntligen genom att handlingens innehåll relateras för parten.

Muntlig delgivning får dock användas endast i fråga om en handling vars innehåll och betydelse parten utan tvivel kan förstå, med beaktande av handlingens art och omfattning.

En handling som har delgetts muntligen sänds separat till parten genom vanlig delgivning.

3 §

Delgivning till utlandet

Delgivning till utlandet verkställs i enlighet med denna lag eller i enlighet med lagstiftningen i den främmande staten, om inte något annat följer av internationella avtal och förpliktelser som är bindande för Finland.

Om en delgivning som är avsedd för utlandet inte kan verkställas, ska handlingen delges genom offentlig delgivning i Finland.

4 §

Tidpunkten för delfåendet

Mottagaren anses ha fått del av en handling som sänts som en vanlig delgivning den sjunde dagen efter det att handlingen sändes, om inte mottagaren visar att delfåendet skett vid en senare tidpunkt. En handling anses dock ha kommit till en myndighets kännedom den dag brevet inkom.

Vid användning av ett bevisligt delgivningssätt anses mottagaren ha fått del av en handling den dag handlingen har tagits emot. Vid användning av mottagningsbevis anses handlingen ha blivit mottagen det datum som anges på mottagningsbeviset. Vid användning av mellanhandsdelgivning anses mottagaren dock ha fått del av handlingen den tredje dagen efter den dag som anges på delgivningsbeviset för mellanhandsdelgivningen.

Vid muntlig delgivning anses mottagaren ha fått del av handlingen när handlingens innehåll har relaterats för mottagaren.

I fråga om tidpunkten för delfående av ett beslut som delges genom elektronisk delgivning, offentlig delgivning och anslagsförfarande gäller vad som föreskrivs särskilt.

5 §

Övriga bestämmelser som tillämpas på delgivning

På delgivningen tillämpas i övrigt vad som föreskrivs om delgivning i förvaltningslagen.

10 kap. Rättegångskostnader

1 §

Skyldigheten att ersätta rättegångskostnader

En delaktig i rättegången är skyldig att ersätta rättegångskostnaderna för en annan delaktig i sin helhet eller delvis, om det i synnerhet med beaktande av avgörandet i ärendet är oskäligt att denne själv skulle bli tvungen att svara för sina rättegångskostnader.

Vid prövning av om en ersättningsskyldighet är skälig kan domstolen dessutom beakta ärendets rättsliga oklarhet, de delaktigas egna åtgärder och ärendets betydelse för parten.

En enskild part kan med avvikelse från 1 och 2 mom. förpliktas att ersätta en myndighets rättegångskostnader endast om den enskilda parten har framställt ett uppenbart ogrundat yrkande.

2 §

Särskild ersättningsskyldighet

Oavsett hur rättegångskostnaderna i övrigt ska ersättas, kan en delaktig i rättegången förpliktas att ersätta en annan delaktigs kostnader som orsakats av att den delaktige uppsåtligen eller av oaktsamhet uppenbart onödigt har fördröjt rättegången.

Som onödig fördröjning kan betraktas

- 1) att en delaktig lägger fram ny utredning eller framställer nya yrkanden senare än vad som varit möjligt, om det inte finns vägande skäl till det,
- 2) att en delaktig medvetet framför en ogrundad invändning,
- 3) att en delaktig uteblir från en muntlig eller annan förhandling utan laga hinder,
- 4) annat motsvarande förfarande i samband med rättegången.

Den delaktiges företrädare, ombud eller biträde kan förpliktas att solidariskt med den delaktige ersätta de kostnader som avses i 1 mom., om fördröjningen har orsakats genom uppsåt eller oaktsamhet från hans eller hennes sida.

3 §

Rättegångskostnader som ersätts

Sådana rättegångskostnader som ska ersättas är

- 1) kostnader för utarbetande av rättegångsskrivelser och inhämtande av sådan utredning som behövs för att ärendet ska kunna avgöras samt andra kostnader som orsakas av rättegångens förberedelse,
- 2) kostnader som orsakas av deltagande i en muntlig förhandling eller någon annan rättegångsförhandling,
- 3) den ersättning som betalas till ett vittne eller en sakkunnig,
- 4) det arvode och den ersättning som betalas till ett ombud eller biträde,
- 5) övriga kostnader som direkt hör samman med rättegången.

Ersättning kan betalas också för det arbete som rättegången förorsakat en delaktig i rättegången och för förlust som direkt ansluter sig till rättegången.

4 §

Ersättningsyrkandet

Ersättning för rättegångskostnader ska yrkas innan förvaltningsdomstolen fattar beslut i huvudsaken. I yrkandet ska rättegångskostnadernas belopp och grunderna för beloppet specificeras.

Förvaltningsdomstolen meddelar ett avgörande om rättegångskostnaderna i samband med huvudsaken. Innan en ersättningsskyldighet bestäms ska den som ålagts en ersättningsskyldighet ges tillfälle att bli hörd.

Om ett ärende återförvisas till en myndighet, ska frågan om de kostnader som uppstått till dess avgöras i den återförvisande domstolen. Om ett ärende återförvisas till domstolen, avgörs ett kostnadsersättningsyrkande i den domstol som ärendet återförvisats till.

5 §

Fördelning av ersättningsskyldigheten

Om fler än en av de delaktiga i rättegången ansvarar för samma rättegångskostnader, svarar de solidariskt för ersättning av dem.

En delaktig ska emellertid ensam ersätta de kostnader som hänför sig till en sådan del av ärendet som endast berör den delaktige och de kostnader som den delaktige har orsakat genom att onödigt fördröja rättegången.

Förvaltningsdomstolen bestämmer hur kostnaderna ska fördelas mellan flera ersättningsskyldiga eller om någon av dem ska ersätta alla kostnader.

6 §

Dröjsmålsränta

För den ersättning som ska betalas för rättegångskostnader fastställs på yrkande en årlig dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Dröjsmålsräntan börjar löpa en månad efter den dag beslutet funnits tillgängligt för de delaktiga i rättegången.

7 §

Rättegångskostnaderna vid partssuccession och intervention

Vid partssuccession ansvarar den ursprungliga och nya rättsinnehavaren solidariskt för de rättegångskostnader som har uppkommit före successionen. För därefter uppkomna kostnader svarar den nya rättsinnehavaren ensam.

I fråga om skyldigheten för en intervenient att ersätta rättegångskostnaderna och hans eller hennes rätt till ersättning för sådana kostnader gäller vad som föreskrivs om ersättningsskyldighet och rätt till ersättning för en part. Den part på vars sida intervenienten har deltagit får inte åläggas att ersätta de kostnader som avses i detta moment.

I fråga om skyldigheten för intervenientens företrädare, ombud eller biträde att ersätta rättegångskostnaderna gäller vad som föreskrivs om ersättningsskyldighet för en delaktigs företrädare, ombud eller biträde.

11 kap. Rättelse och komplettering av ett beslut

1 §

Rättelse av ett beslut

Förvaltningsdomstolen ska rätta ett skriv- eller räknefel eller något annat därmed jämförbart uppenbart fel i sitt beslut. Felet får dock inte rättas om rättelsen leder till ett resultat som är oskäligt för en part.

2 §

Komplettering av ett beslut

Förvaltningsdomstolen kan komplettera sitt beslut inom 30 dagar från delfåendet av beslutet, om beslutet inte innehåller ett avgörande i fråga om alla de byrskanden som lagts fram i ärendet. Beslutet får dock inte kompletteras om det leder till ett resultat som är oskäligt för en part.

3 §

Förfarandet vid rättelse eller komplettering av ett beslut

Förvaltningsdomstolen beslutar om rättelse eller komplettering av ett beslut i samma sammansättning som den som meddelat det beslut som ska rättas eller kompletteras. Om någon av domstolens ledamöter har fått förhinder, ska domstolen vid kompletteringen av ett beslut vara så sammansatt att den hade varit behörig att behandla ärendet i denna sammansättning. Beslut om rättelse av ett beslut kan dock också fattas av ordföranden för det sammanträde som behandlat ärendet eller en annan lagfaren ledamot vid domstolen.

En anteckning om en rättelse eller komplettering ska göras i beslutets liggarexemplar.

Om besvär har anförts över ett beslut som ska rättas eller kompletteras, ska förvaltningsdomstolen meddela den domstol som behandlar besvären att ärendet tagits upp för behandling och sända det beslut som fattats i ärendet till domstolen.

När domstolen behandlar rättelse eller komplettering av ett beslut kan den förbjuda att beslutet verkställs eller förordna att verkställigheten ska avbrytas.

4 §

Delgivning av ett beslut om rättelse eller komplettering samt anförande av besvär över beslutet

Ett rättat eller kompletterat beslut delges de delaktiga i rättegången avgiftsfritt.

Besvär över rättelse eller komplettering av ett beslut anförs på samma sätt som över huvudsaken. Tiden för anförande av besvär över ett rättat eller kompletterat beslut börjar löpa när detta beslut har delfåtts. Ett beslut genom vilket förvaltningsdomstolen har avslagit ett yrkande om rättelse eller komplettering får dock inte överklagas genom besvär.

12 kap.

Anförande av besvär över förvaltningsdomstolens beslut

1 §

Anförande av besvär över förvaltningsdomstolens beslut

Ett beslut genom vilket förvaltningsdomstolen har avgjort ett ärende eller lämnat utan prövning får överklagas genom besvär.

Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

I fråga om anförande av besvär över andra förvaltningsdomstolars beslut gäller vad som föreskrivs särskilt.

På sökande av ändring i förvaltningsdomstolens avgörande gällande ett yrkande i samband med huvudsaken tillämpas vad som föreskrivs om sökande av ändring i huvudsaken.

2 §

Besvär över interimistiska beslut

Ändring i förvaltningsdomstolens interimistiska beslut får sökas i samband med huvudsaken.

Särskilda besvär får dock anföras över ett interimistiskt beslut av förvaltningsdomstolen genom vilket

1) ett vittnes eller någon annan persons rätt till ersättning eller ersättningsskyldighet har fastställts,

- 2) ett ombud eller biträde har förbjudits uppträda vid rättegången,
- 3) vite eller någon annan särskild påföljd har dömts ut för försummelse av en skyldighet som är avsedd att trygga rättegångens förlopp,
- 4) en rättegångsbot har dömts ut för störande av behandlingen eller annat liknande agerande.

3 §

Rätt att anföra besvär över förvaltningsdomstolens beslut

Ett beslut av förvaltningsdomstolen får överklagas genom besvär av den som beslutet avser eller vars rättigheter, skyldigheter eller intressen beslutet direkt påverkar och av den om vars besvär rätt det föreskrivs särskilt i lag.

Den myndighet som har fattat den ursprungliga förvaltningsbeslutet har rätt att genom besvär överklaga ett beslut av förvaltningsdomstolen genom vilket domstolen har upphävt myndighetens beslut eller ändrat det.

En myndighet får överklaga ett förvaltningsbeslut genom besvär också om det är behövligt på grund av det allmänna intresse som myndigheten ska bevaka.

4 §

Anförande av besvär och besvärstillstånd

I fråga om anförande av besvär gäller vad som föreskrivs i 3 kap.

Om besvärstillstånd behövs i ärendet, ska sökanden dessutom vid ansökan om besvärstillstånd ange den i 5 § avsedda grund på vilken besvärstillstånd begärs samt de orsaker till att sökanden anser att den ovan avsedda grunden för meddelande av besvärstillstånd föreligger.

5 §

Grunder för beviljande av besvärstillstånd

Besvärstillstånd ska beviljas, om

- 1) det med avseende på lagens tillämpning i andra liknande fall eller för en enhetlig rättspraxis är viktigt att ärendet avgörs av högsta förvaltningsdomstolen,
- 2) det finns särskilda skäl för högsta förvaltningsdomstolen att avgöra ärendet på grund av att det i ärendet skett ett uppenbart fel, eller om
- 3) det finns något annat vägande skäl för att bevilja besvärstillstånd.

Högsta förvaltningsdomstolen kan också bevilja ett besvärstillstånd som endast gäller en del av förvaltningsdomstolens överklagade beslut.

Skälen för beslut om besvärstillstånd kan anges genom att enbart de tillämpade bestämmelserna uppges, om inte ärendet på grund av sin natur kräver att skälen för beslutet anges på något annat sätt.

6 §

Tillämpning av övriga bestämmelser

I fråga om sökande av ändring i förvaltningsdomstolens beslut gäller vad som föreskrivs i 1 kap., 5–7 kap., 8 kap. 1–3 §, 5–8 §, 9–11 kap. samt 14 kap.

Trots bestämmelserna i 8 kap. 8 § kan den domstol som avgjort besvär över förvaltningsdomstolens beslut ersätta en del av skälen för sitt beslut genom att till sitt beslut foga skälen för den lägre domstolens beslut och hänvisa till dem.

13 kap.

Extraordinärt ändringssökande

1 §

Extraordinära rättsmedel

De extraordinära rättsmedlen är återställande av försutten fatalietid och återbrytande av ett laga kraft vunnet beslut.

2 §

Återställande av försutten fatalietid

Högsta förvaltningsdomstolen kan återställa en försutten fatalietid om någon på grund av laga hinder eller av något annat synnerligen vägande skäl inte inom utsatt tid har kunnat inleda ett förvaltningsprocessuellt ärende eller begära omprövning av beslutet.

3 §

Ansökan om återställande av försutten fatalietid

Återställande av försutten fatalietid ska sökas hos högsta förvaltningsdomstolen. Ansökan ska innehålla uppgifter om vilken tidsfrist ansökan gäller samt en utredning om den grund på vilken återställande söks. De handlingar ansökan grundar sig på ska fogas till den.

Ansökan ska göras inom 30 dagar efter det att det laga hindret har upphört. Om ansökan grundar sig på ett annat synnerligen vägande skäl ska en ny tidsfrist sökas inom ett år från utgången av den ursprungliga tidsfristen. Av synnerligen vägande skäl kan en försutten fatalietid återställas även på en ansökan som gjorts senare.

4 §

Återställd tidsfrist

Den återställda tidsfristen börjar löpa när beslutet om den har delfåtts.

5 §

Återbrytande av ett laga kraft vunnet beslut

Högsta förvaltningsdomstolen kan återbryta ett laga kraft vunnet förvaltningsbeslut eller ett laga kraft vunnet beslut av förvaltningsdomstolen, om

- 1) en part inte har getts rätt att bli hörd eller det har inträffat något annat fel i förfarandet vid behandlingen av ärendet,
- 2) beslutet grundar sig på felaktig bedömning av fakta,
- 3) beslutet grundar sig på uppenbart felaktig tillämpning av lag,
- 4) det har tillkommit sådan ny utredning i ärendet som väsentligt hade kunnat inverka på ärendet och det inte beror på sökanden att utredningen inte i tiden lades fram, eller
- 5) beslutet är så oklart eller bristfälligt att det inte framgår hur ärendet har avgjorts.

För att ett beslut ska kunna återbrytas på de grunder som avses i 1 mom. 1–3 punkten krävs det dessutom att felet väsentligt har kunnat inverka på beslutet.

Ett beslut får endast återbrytas om beslutet kränker en enskild persons rätt eller om ett allmänt intresse kräver att beslutet återbryts.

6 §

Ansökan om återbrytande

Återbrytande av ett beslut ska sökas hos högsta förvaltningsdomstolen. Ansökan ska innehålla uppgifter om yrkandet och dess grunder. Det beslut ansökan gäller och de handlingar den grundar sig på ska fogas till ansökan.

En ansökan om återbrytande av ett beslut får göras av en part, av den myndighet som haft rätt att genom besvär söka ändring i beslutet samt av justitiekanslern i statsrådet och av riksdagens justitieombudsman. Dessutom får en myndighet söka återbrytande av sitt eget beslut.

Återbrytande av ett beslut får dock inte sökas, om grundbesvär kan anföras över beslutet på samma grund.

En part får i samma ärende endast en gång söka återbrytande av ett beslut, om det inte av ett synnerligen vägande skäl är nödvändigt att pröva ärendet på nytt.

Andra sökanden än en myndighet ska i ett ärende som gäller återbrytande av ett beslut anlita advokat, offentligt rättsbiträde eller ett rättegångsbiträde med tillstånd enligt lagen om rättegångsbiträden med tillstånd (715/2011).

7 §

Tidsfristen i återbrytningsärenden

Återbrytande av ett beslut ska sökas inom ett år från den dag sökanden fick uppgift om den omständighet som utgör grunden för återbrytandet, dock inom fem år från det beslutet vann laga kraft. Av synnerligen vägande skäl kan återbrytande av ett beslut sökas efter att tidsfristen löpt ut.

I samband med ett ärende som är under behandling kan högsta förvaltningsdomstolen utan ansökan återbryta ett beslut som hör samman med det inom fem år från den dag det beslut som ska återbrytas vann laga kraft. Av synnerligen vägande skäl kan den återbryta ett beslut efter det att fristen löpt ut.

8 §

Beslut om återbrytande

Högsta förvaltningsdomstolen kan återbryta ett beslut helt eller delvis. Den kan samtidigt återförvisa eller överföra ärendet till en behörig myndighet eller domstol för ny behandling eller fatta ett nytt beslut i ärendet.

Skälen för beslutet kan anges genom att enbart de tillämpade bestämmelserna uppges, om inte ärendet på grund av sin natur kräver att skälen för beslutet anges på något annat sätt.

9 §

Tillämpning av bestämmelserna om besvär

På extraordinärt ändringssökande tillämpas i övrigt vad som i denna lag föreskrivs om besvär.

14 kap.

Verkställigheten av beslut och förvaltningsdomstolens interimistiska förordnanden

1 §

Besluts verkställbarhet

Ett beslut får inte verkställas förrän det vunnit laga kraft. Besvär hos högsta förvaltningsdomstolen hindrar dock inte verkställighet av beslutet i ett ärende där besvärstillstånd behövs.

Beslutet kan verkställas utan laga kraft, om

- 1) så föreskrivs i lag,
- 2) beslutet till sin natur är sådant att det ska verkställas omedelbart,
- 3) beslutets verkställighet med hänsyn till ett allmänt intresse inte kan skjutas upp.

Verkställigheten får dock inte inledas, om besvären med anledning av verkställigheten blir meningslösa eller om den domstol som behandlar besvären förbjuder verkställigheten.

Ett interimistiskt beslut av förvaltningsdomstolen kan verkställas trots att särskilda besvär har anförts över beslutet, om inte den förvaltningsdomstol som fattat beslutet eller som behandlar besvären över beslutet bestämmer något annat.

2 §

Förvaltningsdomstolens förordnanden om verkställigheten av beslut och andra interimistiska förordnanden

Under den tid ett besvärärende är under behandling kan förvaltningsdomstolen förbjuda att beslutet verkställs, förordna att verkställigheten ska avbrytas eller utfärda något annat förordnande om verkställigheten av beslut. Verkställighetsförordnandet kan också gälla en del av beslutet.

Förvaltningsdomstolen kan också när den behandlar ett annat förvaltningsprocessärende än ett besvärärende utfärda ett interimistiskt förordnande som tryggar en parts rätt eller intresse.

Ett förordnande yrkas hos den domstol som är behörig att behandla huvudsaken. Yrkandet ska behandlas skyndsamt.

3 §

Förordnandets giltighet

Förvaltningsdomstolen ska bestämma om giltigheten för ett förordnande som avses i 2 §.

Om besvär får anföras över domstolens beslut, kan domstolen i beslutet bestämma att det förordnande som avses i 2 § gäller tills beslutet har vunnit laga kraft eller den domstol som behandlar ärendet bestämmer något annat.

Om domstolen när den upphäver ett beslut återförvisar eller överför ärendet för ny behandling, kan den samtidigt bestämma att det upphävda beslutet fortsättningsvis ska iakttas tills ärendet har avgjorts på nytt eller den myndighet som behandlar ärendet bestämmer något annat.

15 kap. Ikraftträdande

1 § *Ikraftträdande*

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs förvaltningsprocesslagen (586/1996) av den 26 juli 1996.

2 § *Övergångsbestämmelser*

På sökande av ändring i ett beslut som fattats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. På extraordinärt ändringssökande tillämpas det bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet endast om det inletts före ikraftträdandet av denna lag.

Behandlingen av ärenden som har inletts vid förvaltningsdomstolen eller hos någon annan besvärsmyndighet när denna lag träder i kraft slutförs vid respektive förvaltningsdomstol eller besvärsmyndighet med tillämpning av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

På delgivning tillämpas dock bestämmelserna i 9 kap. i denna lag.

3 § *Tidigare hänvisningsbestämmelser*

En hänvisning till förvaltningsprocesslagen eller lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50) i någon annan lag eller förordning avser efter denna lags ikraftträdande en hänvisning till denna lag.